

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, November' 17-dikén 1818.

Spanyol Amerika.

Közelébbi tudósításaink úgy mutat-
ták vala, hogy az a' Galvestoni, 4000
Frantziákból álló expeditzió, melyről ele-
intén a' volt a' vélekedés, hogy *Meksi-
kónak* elfoglalására mentek volna, tsak
egy volna azzal, a' melly Teksásba meg-
szállott, 's e' volna az, a' melly Meksi-
kónak elfoglalására czélozna. Most is-
mét különböző tudósításokat vettünk,
mellyek az eddigvalóknál is nagyobb ho-
mályt vetnek ezen tárgyra. A' látszik ki-
jöni belőlök, hogy az eleintén említett
expeditzióból vagy semmi se' volt, vagy
ha volt, a' nem egy ezzel a' *Teksási*
expeditzióval. Akárhogy légyen a' do-
log, itt következnek ezen újabb tudósí-
tások is:

Egy Belga újságban így irnak *Düs-
seldorf*ból Okt. 27-dikén: —“

„Én éppen *Teksás* tartományából
jövök (nem írja mikor indult), a' hova
ismét vissza is térek, minekutánna kü-
lömbkülömb dolgokat, mellyeket Gene-
rális *Lallemand* réám bízott, Európá-
ban eligazitottam. Nagy bámulással ol-
vasom egy *Antwerpi*ai újságban egy úgy-
mondott tisztnek levelét, ki azt írja
Champ d' Asyléből, hogy onnét *Lalle-
mand* és *Rigaud* Generálisoknak vezér-
léssek alatt Uj-Spanyolország ellen ex-
peditzióba menni készülnek. A' tudósí-
tó még némely helyeket is hoz elő egy
proklamátzióból, melyről azt mondja,
hogy azt Generális *Lallemand* adta vol-
na ki, 's szavait *Teksás* tartománya' ma-
gasztalásával rekeszti-be, azt mondván

felölle, hogy ez a' világ' legszebb és
gazdagabb földje volna. —

„Hogy mitsoda czélból irattathatott
ezen levél, azt én nem tudhatom; de
tudom azt és erőssítem, hogy tsupa ha-
misságok, a' miket mond. A' Teksásban
megtelepedett plánta-nép tsak 1200 em-
berekből áll, kik között 600 fegyverfog-
hatók találatnak, a' mennyin tudniillik
elégségesek arra, hogy a' plánta-népet
a' vad lakosok, 's a' Spanyolok ellen, ha
megtámoztatnak, védelmezhessek. Ezen
kitsiny, 's többire tsak Frantziákból és
Belgákból álló seregnek nem plánuma
az, hogy Uj Spanyolország ellen vala-
melly próbát tegyen. Gen. *Lallemand*
egyedül tsak a' tsirázó plánta-népnek or-
ganizálására saánta-el magát, és semmi
olyan proklamátziót ki nem hirdettetett,
a' melly által szomszédjainak valami fé-
lelmet okozhatna, 's azok a' szerentsét-
len kivándorlottak is, kik a' magok sor-
sokat az övével öszszetsatolták, egyedül
tsak abban foglalatoskodnak, hogy azt
a' földet, mellyen letelepedtek, termővé
tehessék.

„A' mi pedig ezen földnek gazdag-
ságait illeti, ezek még mind a' föld'
gyomrába temettette hevernek: de a' hon-
nét a' plántalakosoknak bátorsága 's ál-
landósága által, kiket az őket még most
minden felől körül vévő szükségek kö-
zött egyedül tsak a' jövendőre való jó
kinézés tartathatnak-fenn, idővel kétség-
kívül ki fognak kerestetni, etc. —“

„*Duplantier*, az ifju testörző
seregbéli volt Kapitány.

Venezuelából most semmi valami nevezetes újságot nem vettünk. Az új tudósításokban csak az utóbb említett történeteknek megvalóságosulása említettik, mellyek közze tartozik: hogy egész Venezuelának nem soká a' 'Támadók' kezére lejendő jutásán már senki nem kételkedett; hogy a' 'Támadók' Uj-Granadában naponként haladtak előfelé; hogy ezen Vicc-Királyságnak megtartathatását magok a' Spanyolok se' reménlették többé; hogy a' 'Támadók', minekutánna az Oronoko vizén Angusturához feles hadi készületeik 's egy Anglus tsapat, segítségkekre megérkeztek, San-Fernandót 's a' térségeket elfoglalván, valamint nyugot úgy kelet felé való közösüléseiket is kinyitották 's bátorságossá tették; hogy, a' mi ő reájok nézve pedig legnagyobb szeretse, *Bolivár* ezen terhes környülállások között oly nagy böltsességgel tudta viselni magát, hogy az egygyességet minden katona és polgári előljárók között tökéletesen helyreállította; 's hogy végezetre, Irwin, az Északi Amerikai Státusok' Biztosa, Bolívarhoz Angosturába valósággal megérkezett, a' melly hasonlóképpen nem kis fontosságú környülállás.

Admirális Brion, *Guirianak* megvételekor nem kevésbé megnyerte az Anglusok kedvét. Két Anglus kereskedő hajót a' Spanyolok a' Guiriai kikötőhelyben igasságtalanul letartóztattak vala, és semmi sürgetésre ki nem akartak adni. Azonban a' 'Támadók' vezére Brion a' kikötőhely előtt megjelenvén, megígérte az Anglusoknak, hogy ő az nap' estvig vissza szerzi az Anglusok' hajóit. Meg is tartotta szavát. — Itt *Guirianál* mind a' két rész nagyon mérgesen folytatta a' verekedést. Fogságra senkit se' tett egyik rész is, hanem irgalmatlanul özsze kontzolt mindenik mindent, a' kit megfoghatott.

(Ez a' mérges verekedés egy anekdotát juttat eszünkbe az Anglusoknak Északi Amerikai hadakozásaikból. *Második György* Anglus Király egyszer *Quebeck* ellen expeditzióba akarván küldeni Wolf nevű Generálist, Minister Hertzeg *Newcastle* a' Generális irigyei által felingereltetvén, őtet a' Királynak nem jóvalotta, így szollván: *Nagyon félek, hogy nem fog szerentsésen kiütni az expeditzió; Wolf nem elég vigyázó vezér; osztán puzdori ember is; gyakran úgy tselekszik, mint ha dühös volna.* — „Megl lehet, így felelt a' Király: de én tsakugyan szeretném, hogy Wolf minden más Generálisaimat megharapja, hogy olykorolykor ők is dühösebbetskén viseljék magokat).“

P o r t u g a l l i a.

Itt a' Királynak egy nagyon tilalmazó parantsolatja jött ki az úgynevezett Szabad Kömivesek ellen, a' melly Rio-de-Janeiroban Mártzius' 30-dikán költ. Nagyon kemény büntetések alatt megtiltatnak általa minden efféle titkos társaságok. A' *Lisbonai* újságban ilyen előszavak botsáttattak ezen Kir. Parantsolat elejébe: — „Minden jó Portugallusok örvendeni fognak, úgy mond, mikor ezen Királyi Végzést olvassák, melly által a' Király, a' mi Urunk, azon titkos egygyesületek', vagy társaságok' rút szokásának, mellyek Kömives vagy egyéb társasági nevezetek alatt a' közönséges tsendességet már gyakorta veszedelemre juttatták, és sok könnyen gondolkodókat, 's kevély vagy gonosz embereket szerentsétlen lépésekre 's megveszett hajlandóságokra indítottak, jövendőre nézve végképpen véget vetett.“

A' Fryburgi Kanton Helvétziában kihirdettette, hogy a' Portugallus Király megengedte légyen, hogy *Brasiliában* egy Helvetusokból álló plánta-nép szállhasson-meg a' következő fontosabb felté-

telek alatt: — Király ő Felsége költséget ad Száz Catholica vallást-tartó familiáknak letelepedésükre. Megfizeti érettek a' *Rio-de-Janeiróig* való útiköltséget, 's eleséget és segítséget ad nékik arra, hogy Rio-de-Janeiróból, *Canto-Galloba*, a' magok letelepedésük helyére mehessenek, a' melly 24 orányi távolságra van a' fő várostól. A' plánta-népnek előrevalóképpen az Országlószék' épületei mutattatnak ki lakásul. Minden familiának adattatnak bizonyos mennyiségű föld, házi állatok, vetni való mag, 's eleség. A' plánta-nép tartozik, bizonyos számú kézmiveseket, egy Orvost, egy seborvost, egy Patikáriust, egy baromorvost, 's két vagy négy lelki pástort is szerezni 's vinni magának Európából. Az új plánta-nép eleintén egy várost és két falut fog építeni. Ezen közönségek között mindeniknek földet adattatnak, hogy ezeknek jövedelméből a' közönség' szükségét megtehesse. A' városnak neve leszen: *Uj Fryburg*. Mind ezek az új lakosok Portugallus nemzetséget kapnak. Az 1829-dik esztendőig nem fizetnek se' személyes se' földtől való adót. Mihelyest a' plánta-nép azt az időt eléri, hogy a' maga kebelében 150 fiatal térjfiakat számlál, kik 18-tól fogva 20 esztendeig való idejük lesznek, *militziát* fog formálni 's neveli a' Portugallus fejer sereg' rekrutáinak számát. Az új lakosoknak szabadságokban fog állani, hogy hazájokba ismét vissza térhessenek, hanem ezen esetben ingatlan vagyonaiknak tsak fele részéről tehetnek oly rendelkezéseket, mint a' magok tulajdonaikról, azoknak másik felerésze ellenben a' közönség tulajdonává lévén, annak vagyonát fogja nevelni.

Nagy Britannia.

Némelly újságlevelekben azt olvasuk, hogy a' Clarenci és Kenti Hertzegnek viselős állapotban lévén, Németor-

szágról, hol most vagynak, vissza fognak útozni Angliába a' lebetegülésre nézve. — Azt is erőssítik a' Londoni újságlevelek, hogy a' Királyné úgy nyilatkoztattaki magát, hogy nagyon szeretné, ha halála előtt a' fiai, a' Régens Princz 's a' Sussexi Hertzeg, egymással megbékelnének, melyhezképpest a' Régens Princz maga az öséhez menvén, nálla jó darabig beszélgetett, 's nagy reménség van, hogy s' Királyné' kívánsága be fog telyesedni. — *Maximiltán* Austriai-Estei Fő Hertzeg Okt. 30-dikán *Liverpoolba* érkezett.

A' Londoni Ministeri rész' Kurirja azt írja, hogy már nem titok többé, hogy Lord *Cochrane* Amerika felé útnak indulván, egyenesen Chilibe evez az oda való 'Támadók' segítségére, kik már külföldben is szép tengeri erőre tettek szert.

A' *Mac-Gregor* iparkodásai Angliában és Irlandiában (ezt is Anglus újságok jelentik) egészszen sikeresek valának a' katona verbuálásra nézve. Három hajót rakott-meg, mellyek között mindenikre fel-fér öt-öt száz ember, 's a' mellyek minden órán utnak fognak indulni *Margarita* felé.

Ugyantsak egy Anglus újságban ilyen megjegyzések közöltenek: —

„A' télnek közeledésével az árúportékáknak Angliából való kivitettése is kevesedik, 's ekképpen a' kereskedési foglalatosságok, lankadnak. A' politikai újságok se' elevenítik a' kereskedésbéli újságfogyatkozást. A' Parlamentum, ha a' Királyné él, Februárius elejéig bajosan fog kinyittatni. De akkor se' lehet nagyon interessans vetekedéseket remélni, minthogy a' Ministerium már elkezdett azeránt gondoskodni, hogy gyengébb részeit, mellyekért az ellenkező résznek megtámogatásaitól leginkább tarthatna, bétországba helyheztesse (vagy nem ilyen mély szavakkal élvén, hogy azon tárgyakat, mellyekért az ellenkező

rész lármázhatna, előre elhárítsa). Ez az oka, hogy az armádának majdnem felerésze elbocsátatott. Csak mostanság 33 ezerre telt azoknak a száma, kiknek tudtokra adatott, hogy tegyék-le fegyvereiket. De hát mit fognak már, ezt kérdehné valaki, a' ki a' Nagy Britanai birodalmat nem esmeri, ezzel a' sok kenyér nélkül maradott katonával tsinálni? Itt Angliában könnyi ezen kérdésre a' felelet. Ezen katonák többire mind falusi mezei gazdák 's kézmivesek voltak a' katonaváétel előtt: tehát már most ismét vissza térnek azon helységekbe, a' honnét valók, 's ismét hozzá fognak előbbeni foglalatoskodásaikhoz, 's megkereshetik minden napi ételmeiket, tsak dolgozni ne resteljenek. —

„De más ám a' hajós legénynek állapota; ezeknek nem oly könnyű dolgot találni; ezek úgy szollván tsupa tengeri emberek; ott nevedtek, 's éltek-el eddig való életjüket; 's ezeket a' békesség a' magok eddig volt életjek' elementumától megfosztván, nem tudják mitsoda életnek neméhez folyamodjanak; ezek tsak az egy tengeri élethez tudnak, mert minckelőtte a' hadi hajókra vitték is őket szolgálni, azelőtt is kereskedő hajókon és így a' tengeren szolgáltak; már most ismét örömet vissza térnének azon kereskedő hajókra, mellyekről erőszakosan őszszefogdosták 's a' hadi hajókra vitték őket, de nem lehet, mert ott azóta más embereket fogadtak helyekbe. Hasonlóképpen van a' dolog a' halász hajókon is. —

„A' mi a' Déli Amériki dolgokat illeti, mi Spanyolországból szüntelen veszszük a' Királyi részen lévőkre nézve kedves tudósításokat. Ezek szerint *Peruban* 's még Chiliben is nagyon jól folynának a' dolgok: Jamaikából ellenben egyéb képpen irnak, úgy tudniillik, hogy nem tsak Cumana, Caraccas, hanem Uj-Granada is egész Panamáig mind ismét táma-

dásban foglalatoskodnak. Én ugyan egy kisség nagyitom azt a' tudósítást, hogy Mac-Gregor három hajóra 1500 embert rekott volna fel: de azt mondom másfelől, hogy ha megvalóságosodik, hogy armádáinktól ily sok ezer emberek elbocsátatnak, majd nem fog az Amérikiaknak rekruata' dolgában semmi fogyatkozások lenni.

Frantzia Ország.

Marschal Marmont Nov. 3-dikán a' Királyi testörző seregnek Páristól nem meszsze fekvő 12 Batalionnyaival és 16 Svadronnyaival, Konstantinus Orosz Nagy Hertzeg 's a' Frantzia Princzek Gróf Artois és Princz Berry előtt, nagy gyakorlati mustrát tartatott.

Azoknak az úgynevezett őszszeesküvésért oly régen fogvatartatott embereknek, kiknek neveik, *Canuel* Generális, *Romilly*, *Songi*, *Chauvigny-de-Blot*, *Gaufre*, és *Lafitte*, kik azzal vádoltattak, hogy a' haza' bátorsága ellen őszszeesküdtek volna, 's a' kiknek előrevaló kikérdezése 's az ellenek való pernek előrevaló elintéztetése ily sokáig folyt, ezeknek az embereknek ügye, ily hosszas fogságszenvedés után úgy dőle-el Oktober' 30-dikán, mint nem mindenek reménlették volna. A' pernek előre lett elintéztetése Oktober' 30-dikán a' Királyi Vádoló Itélőszék' elejébe terjesztetett, hogy ítélje-meg: van-e helye a' Voksolásnak, vagy nintsen. Ezen Itélőszék ket napi vizsgálódás után, Nov. 3-dikán oly ítéletet mondott: *hogy nintsen ok a' vádolásra*, melyhez képpent megparantsoltatott, hogy a' nevezett személyek a' fogságból haladék nélkül bocsátassanak-ki. *Canuel* és *Chauvigny* még azon estvéli 6 órakor oda hagyták a' fogságot. *Songi* köszvényben szenvedvén, azon éjjel még benn hálni kénytelenített. *Romilly* is ott halt véle barátságból.

Már most *Generális Canuelnek* a' másik pere fog elő vétettetni *Oberster Fabvier* és *Semonville* ellen a' *Lyoni* dolgokra nézve, ha talám ezt a' dolgot is halgatásba maradni nem engedik: de e'külömben se' fontos per; tsak egymás-megbántás a' tárgya. Ugy volt a' hir, hogy Nov. 7-dikén fognák elé venni.

Német Ország.

Badenből Nov. 2-dikán így irtak: „A' Bádeni Nagy Hertzegség' állapotja a' Nagy Hatalmasságok 's az ő Ministerei között *Aachenben* előrevalóképpen ugyan már elintéztetett: hanem mint-hogy ehez még az is megkivántatik, hogy az ezeránt tétetett előrevaló egygyezést a' maga helybéhagyása által a' Nagy Hertzeg is megerössittse, ehezképpest meghivattatott ő Nagy Hertzegsége, hogy küldjön telyes hatalommal felruházott Ministert *Aachenbe*. E' már meg is történt. Báró *Berstett* küldetett - el *Aachenbe*, kit a' mi legbuzgóbb ohajtásaink kísérnek, hogy *Badennek* jövődöbéli politikai állapotját egészszen bizonyos lábra állithassa. A' mi Nagy Hertzegünknek egészsége valamelly kis részben jobbra fordult.“

Aachenből Nov. 2-dikán: —“ *Lawrence*, az a' híres képiró, ki a' Monarkhákat 's fő Ministereiket festi *Aachenben*, minden képernt 500 *Güine* aranyot kap.

Azon Kötésnek tikkelyeit, melynek ereje szerént a' Szövetséges seregek *Frantziaországot* oda hagyják, már kihirdetük. Ide tesszük most azon Előszavakat is, mellyek *Austriára* nézve azon cikkelyek' elejébe voltak botsáttatva, mellyekre nézve még tsak azt kell megjegyezni, hogy a' mik itt *Austriára* nézve találtnak, mindenek éppen azon módon 's azon szókkal találtnak, a' más három Hatalmasságokra, úgy mint, az *Orosz Birodalomra*, *Ángliára*, 's *Prusz-*

sziára nézve is. Az *Austriát* illető, ekképpen következik: — “

„Minekutánna ő Felségek az *Austriai Császár*, az *Orosz Császár*, 's a' *Pruszszus Király* útjokat *Aachenbe* vették, 's ő Felségek, *Frantziaország* és *Navarra Királya*, és az egygyesített *Nagy Britannia* 's *Irlandia Királya*, a' magok meghatalmazott Biztosaitat ugyan oda elküldötték volna, ezen három *Udvarok* Conferentiába özsze gyülekeztek, 's minekutánna a' *Frantzia* meghatalmazott Biztos ki nyilatkoztatta volna, hogy *Frantziaország* nak jelenlévő állapotjához, 's az 1815-ben Nov. 20-dikán tétetett Kötésnek hűséges telyesítettéséhez képpest ő Legkekeresztényebb Felsége azt kívánná, hogy *Frantziaország* nak katonai elfoglaltatása már most, azon Kötésnek 5-dik cikkelye szerént, lehető hamarsággal megszüntetődjék: mind ezekhez képpest az *Austriai*, *Nagy Britanniai*, *Pruszszus* és *Orosz Udvarok* Miniserei, minekutánna a' megnevezett *Frantzia* telyes hatalmú Biztossal egygyütt, mind azokat a' dolgokat, mellyeknek egy ilyen fontos határozáshoz valami befolyássok lehet, érett megfontolással megvisgálták volna, ki nyilatkoztatták, hogy az ő Monarkháik, az említett Kötésnek ezen sarkalatos feltételét, hogy *Frantziaország* a' három esztendeig tartott elfoglalás után odahagyattassék, helybe hagyják; 's a' lévén akaratjok, hogy ezen határozássokat egy formaszerént való kötésben fejezzék - ki, e' végre ő *Austriai Cs. Felsége* egy részről 's ő *Frantzia Királyi Felsége* más részről, telyes hatalmú Biztosokat neveztek ki, tudni illik: ő *Austriai Cs. Felsége* *Hertzeg Metternich-Winneberget* és *Ochsenhauseni Hertzegget* etc., *Frantzia Király* ő Felsége pedig *Richelieu Hertzegget*, kik is, minekutánna a' magok jó és illendő formában lenni láttatott telyes hatalmaikat egymástól költsönösen átvették, a' következő cikkelyekben

egygyeztek - meg." — (Itt azon nyoltz czikkelyek következnek, mellyeket már más újságlevelünkben kihirdettünk). —

Ezt a' Frantziaország' odahagyását illető, Oktober' 9-dikén költ Egygyezést, melly a' Párisban 1815-ben Nov. 20-dikán költ Kötésnek a' következése, Oktober' 24-dikén és 25-dikén már a' Helvétziai Szövetséggel is közlötték, 's kétségkívül az Aachenben jelen nem volt minden más Hatalmasságokkal is közöltették a' fenn megneveztetett Nagy Monárkhák, hogy azok is minnyájan egy *Akca* által nyilatkoztassák ki azt, hogy ezen utóbbi Egygyezést helybe hagyják.

Úgy irnak Aachenből, hogy *Austriai* Császár ő Felségétől minden kísézőjiparantsolatot kaptak, hogy November' 16-dikára a' visszainduláshoz magokat készen tartsák.

Az Oraniai Princz, az Özvegy Orosz Császárnénak mint Fels. anyosának tisztelésére azon *Herlen* nevű helységig jött elejébe, melly a' Hollandia határszélen Aachen és *Mastricht* között fekszik, 's arról a' vallási nagy türelemességről nevezetes, melyszerént ott a' Catholicusokat ugyan azon harangok' hangja hívja össze, melly a' Protestánsokat, 's mindkettőjök azon egy templomban tartják istentiszteletjüket.

A' Pruszsus Király Nov. 6-dikán visszaérkezett Párisból Aachenbe: *Mihály* Orosz Nagy Hertzeg pedig 5-dikén Brüsszelbe vette útját.

E l e g y e s D o l g o k .

Bétsben az egygyik külső városhan a' múlt héten egy kotsisné három egészséges gyermeket szült, kik még mind hárman élnek, 's életben való megmaradássokhoz is reménség van. A' bábaaszony, ki ezeket fogta, oly szerentsés volt, hogy vagy két napmúlva ismét ketősöket fogott.

Egy Londoni újságban ritka példáját olvassuk a' betsületes bankrotírozásnak. *Bogle* nevű kereskedő ház és társasága, 46 esztendőknél előtte (1772-tőben) megbukván, de azóta kereskedését ismét jó rendbe szedvén, most egy hirdetést adott ki, melyben tudokra adja volt hitelezőinek, vagy ha kik már életben nem valának, maradékaiknak, hogy régi kívánságaikkal jelentsék magokat, mert ki fognak fizettetni.

Külömbkülömb tudósítások nem tudják elég méltóképpen magasztalni ezen eddig járt őszi időt. Az *Insbrucki* újságlevelék heszéllik, hogy az ő völgyeik' lakosai régóta nem emlékeznek ily kellemetes őszi napokra. Öt hetek teltek el, a' miolta egygyik nap szebb mint a' másik. A' marha, mellyet September' végével a' havasokról lehajtottak, azóta is bőséges élelmet talált a' völgyekben, melly által sok téli takarmány megkiméltetett. Ezért a' Hajdena' (Haritska) is igen jól termett. Némelly meleg fekvésű földeken, hol a' rozs' learattatása után még megégetni való kukoritzát vetettek el, ez oly buján felnőtt, hogy tsőket hányt, mellyeknek szemeik téjbe mentek, hogy sütni lehetett. A' téli vetés buja. A' szüretéről is méltó megemlíteni, hogy Déli Tyrolisban, a' mellett hogy igen jó bort szürtek annyit is szürtek, hogy a' számos esztendőkiől fogva üressen hevert hordókat mind elé kellett venni 's borrel megtölteni. Meg is tsalta a' termés az emberek' reménségét; némely szöllős gazda három annyit is beszűrt, mint a' mennyit reménlett. Egy Plébánus úr, a' ki 1816-ban tsak 18 akó bortizedet kapott, most 300-zat kapott. Czitrom és baratzk is nagyon sok termett, úgy hogy az utolsóból pálinkát kellett főzni. Egyéb gyümölts, kivált alma, fél annyi se' volt, mint tavaly.

Igy irnak ezen szép őszi időről Európából tsaknem mindenünnét, 's min-

denek kiváltképpen ditsérik a' szép téli vetéseket — tsak a' kár, hogy a' Frankfurti, Lipsiai, Hamburgi, 's minden más kereskedő városokból jövő levelek, meg-egygyezőleg panaszolkoznak a' kész pénznek nagy megfogyatkozásáról; tsaknem minden kereskedő kassák üresek — 's mi fog ennek még ezután lenni a' következése, tsak az idő fogja megmutatni, most senki se' tudhatja. Kik a' dologhoz érteni láttatnak, azt mondják a' kész pénz' megfogyatkozása okának lenni, hogy különbözőkülömb Országlószékek mostanság mind egyszersmind vettek az Ánglus 's egyéb tőkepénzes házaktól nagy summákat költsön, 's a' felvett summákat már most vagy tulajdon kassáikba zárva tartják, vagy olykezekbe adják, mellyekben ezek egy darabig heverni fognak.

B é t s.

Az Austriai Nemzeti privilegiált Bankónak *Budán 's Prágában* lévő gazdasági kassáji által annak Bétsi közép kassájához, vagy ettől azokhoz szolló Utasító czéduláért az Igazgatóknak e' hónap' 5-dikén költ határozások szerint, azon summától, melyről az Utasító czédula szoll, ennekutánna tsak 15 krajtzárt kell fizetni száz forinttól Bankó-bets szerint (Bankó-valutában).

Az Austriai Fő Hertzegségben az Ensen alól, 1-ső Decembertől fogva, egyes mértföldre, egy lótól, az eddigvaló 45 kr. helyett 37 és $\frac{1}{2}$; két lótól az 1 fl. 30 kr. helyett 1 forintot 15 krajtzárt kell ezentúl a' postakotsisoknak fizetni.

* *

A' *Velencei* Ujság után a' Bétsi levelekben is olvassuk az itt következő tudósítást: —“

„Oktober' 6-dikán egy Pielogo nevű hajó érkezett-meg, egy bárkától kísértetvén, Austriai zászlóval Velence' szomszédságába; 's minthogy Török-Albaniai

kikötőhelyből jött, tehát magának a' hajónak a' Povegliai tsatornában, az utasoknak pedig az arra kirendeltetve lévő ispotályban tisztulási napokat (contumaciát) kellett tölteni. Egyre az utólsók között Oktober' 20-dikán a' hideglelés reá jöven, oly hirtelen és nagyon elnyomta, hogy 22-dikben, minden orvosi segedelmek mellett is, meg kellett halnia. Holt testét felnyitván úgy találták, hogy gyaníthatóképpen ragadó volt a' nyavalyája; melyre nézve az egészségre ügyelő Magistratus azonnal megtette a' rendelkezéseket azeránt, hogy azon utasok, kik ezen hajón oda érkeztek, a' többektől elválosztassanak, 's a' meghaltak szobája 's holmije kifüstöltessenek. A' vigyázási közönséges intézeteken kívül az eránt is rendelés tétetett, hogy két Feluk-hajók szüntelen strázsáljanak, hogy senki ezen ispotályhoz ne közelíttessen. Azon bárkának megvizsgáltatását is megparantsolta a' magistratus, melyről feljebb említettett, hogy a' Török-Albaniai hajóval egygyütt érkezett volna Velence'be, 's ezen is valósággal jelei találtattak a' ragadó nyavalyának. A' különzárattott utasok között azonközben még négyen megbetegedvén, kevés napok múlva meghaltak: de egyéberánt a' nagy vigyázásnak, 's annak az eszköznek, hogy ezen utasok az ispotály' egyéb részétől ily gondosan elválosztattak, az a' jó következése lett, hogy az ólta sem az ispotályban sem azon kívül magát legkissebb veszedelmes jelek se' mutatták, 's hogy mostanig (ezt Nov. 3-dikán írják) a' ragadó nyavalya több utasok között egybe is belé nem kapott, melyhezképpest legjobb reménség lehet az eránt, hogy semmi efféle veszedelemtől nem lehet félni. A' mi magokat a' hajósokat illeti, kik haton vannak, ezeken semmi afféle nyavalya nem jelentette magát, melyben az említett utasok meghaltak.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B e l g i u m.

Az Özvegy Császárné, Mária, Nov. 5-dikán estvéli 6 és 7 órák között tartotta Brüsszelbe való pompás bemenetelét annak szépen megvilágosítottá levő utzáin. Más nap reggel pedig a' vejével 's leányával (az Orániai Princzel 's Princznével) hat lovas, fedeletlen hintóba ülven, ismét megjárta a' városnak nevezetesebb utzáit. Délben a' kastélyba ment a' Királyi Felségeknek meglátására.

Magyar Ország.

Nekersfeldi Theumer János General

Major Urat, ő Császári Királyi Felsége méltóztatott az ő hosszúszas Katona szolgálata alatt különösen Magyarországhban szerzett érdemeire nézve Magyar Indigenává tenni.

Nagy-Szombathban Fő Tisztelendő Kramer Ferencz Ur, az Esztergomi Érseki Káptalannak tagja, és Titeli Prépost úr meghalt. —

A' Nagy-Váradi Királyi Academiában a' Politiának 's Kamerális Tudományoknak szorgalmatos Tanítója T. T. Hozdovicz József Ur munkás életét elvégezte.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
November' 13-dikán $245\frac{1}{4}$ — 14-dikén $244\frac{3}{8}$ — 16-dikán $245\frac{1}{4}$ — forintot.

A' gabona' Posonyi mérőjének közép ára némely piatzokon: —

Oktober'	Buza	Elegyes	Ro's	Árpa	Zab	Kukoritza
Miskoltzon 31-dikén	$3 - 3\frac{1}{2}$ fl.	2 fl. 30 kr.	2 fl.	1 fl. 30 kr.	1 fl.	1 fl. 30 kr.
Ó-Aradon 23-dikán	2 fl. 30 kr.	1 fl. 45 kr.	1 fl. 15 kr.	1 fl.	1 fl.	1 fl. 15 kr.
Baján 24-dikén	3 fl. 20 kr.	2 fl. 10 kr.	1 fl. 30 kr.	1 fl.	1 fl.	2 fl.
Győrött 31-dikén	$3\frac{1}{2} - 4\frac{1}{2}$ fl.	3 fl.	2 fl. 30 kr.	2 fl. 15 kr.	1 fl. 21 kr.	2 fl.
Nagyszombathban 30.	$3\frac{2}{3} - 4\frac{1}{3}$ fl.	2 fl. 45 kr.	2 fl. 18 kr.	1 fl. 48 kr.	1 fl. 21 kr.	2 fl. 21 kr.
Unghváron 29-dikén	3 fl.	2 fl. 15 kr.	2 fl.	1 fl. 30 kr.	1 fl.	1 fl. 30 kr.
Debreczenben 31-kén	$2\frac{1}{2} - 3$ fl.	2 fl.	1 fl. 15 kr.	1 fl.	57 kr.	1 fl.
Essegen 31-dikén	4 — 5 fl.	3 fl.	— —	2 fl. 15 kr.	2 fl.	3 fl.
Földváron 31-dikén	3 fl. 30 kr.	2 fl. 30 kr.	1 fl. 30 kr.	1 fl. 35 kr.	1 fl. 15 kr.	1 fl. 30 kr.
Pétsen 27-dikén	$3\frac{1}{2} - 3\frac{2}{3}$ fl.	2 fl. 45 kr.	2 fl. 6 kr.	2 fl.	1 fl. 30 kr.	3 fl.
Nagyváradon 31-kén	$2\frac{1}{2} - 3$ fl.	2 fl. 15 kr.	2 fl.	1 fl. 15 kr.	1 fl.	2 fl.
Kanisán 31-dikén	4 fl.	— —	2 fl. 30 kr.	— —	1 fl. 36 kr.	— —
Romáromban 31-kén	3 fl. 45 kr.	2 fl. 55 kr.	2 fl. 7 kr.	1 fl. 55 kr.	1 fl. 27 kr.	2 fl.
Szegeden 31-dikén	3 fl. 15 kr.	2 fl. 15 kr.	— —	1 fl. 30 kr.	1 fl. 15 kr.	2 fl.
Szigethen 15-dikén	6 fl.	— —	4 fl.	— —	1 fl. 12 kr.	4 fl.
Veszprémben 30-kán	$4 - 4\frac{1}{3}$ fl.	3 fl.	2 fl. 30 kr.	2 fl.	1 fl. 30 kr.	3 fl. 15 kr.
Mosonyban 30-dikán	$4\frac{3}{4} - 3\frac{1}{2}$ fl.	2 fl. 42 kr.	2 fl. 30 kr.	2 fl.	1 fl. 48 kr.	4 fl.